

Bloeiende underdog *Kolkwitzia* verdient plaats in openbare ruimte

Ronald Houtman

Kolkwitzia heeft veel positieve eigenschappen, ook in gebruikswaarde

***Kolkwitzia* is geen bijzonderheid. Deze bloemheester wordt vaak wat vergeten en raakt meestal wat ondergesneeuwd door het geweld van onder andere *Deutzia*, *Philadelphus* en *Weigela*. En dat is best jammer, want *Kolkwitzia* heeft veel positieve eigenschappen. Niet alleen in sierwaarde, maar ook in gebruikswaarde.**

Auteur: Ronald Houtman

Familie

Kolkwitzia behoort tot de *Caprifoliaceae*, de kamperfoeliefamilie. Veel vertegenwoordigers van deze plantenfamilie zijn belangrijk voor de sierteeltsector. Uiteraard behoort *Lonicera* (kamperfoelie) tot deze familie, maar ook andere voor de sector belangrijke gewassen, zoals *Abelia*, *Diervilla*, *Symphoricarpos* en *Weigela* behoren tot de *Caprifoliaceae*. Naast deze

bekende geslachten omvat *Caprifoliaceae* ook een aantal minder bekende, waaronder *Dipelta*, *Heptacodium*, *Leycesteria* en dus ook *Kolkwitzia*.

Kolkwitzia

Het geslacht *Kolkwitzia* is een zogenaamd monotypisch geslacht. Dit wil zeggen dat er slechts door één wilde soort is: *Kolkwitzia amabilis*. De beroemde planthunter Ernest

Wilson introduceerde de plant vanuit Centraal-China, waar *K. amabilis* van nature voorkomt. In 1901 beschreef de Duitser Graebner de plant en noemde deze *Kolkwitzia*, waarmee hij een andere Duitser eerde, Richard Kolkwitz. Kolkwitz was plantenfysioloog/hydroloog en evenals Graebner werkzaam in Berlijn. Geheel overeenkomstig het destijds algemene gebruik om bekenden te vernoemen in nieuw beschreven planten, moeten we er dus van uitgaan dat ook Kolkwitz deze eer ten deel viel.

Eén soort

De enige natuurlijke soort, *Kolkwitzia amabilis*, is een bladverliezende struik met een breed opgaande groeiwijze. Er worden stevige opgaande en schuin opgaande takken gevormd, waarna de zijtakken iets afhangen. Hierdoor ontstaat een wat afgeplatte, bolvormige struik. Uiteindelijk kan de plant zo'n 3,5 m hoog worden en iets breder, zo'n 4 m. De

Het geslacht *Kolkwitzia* is een zogenaamd monotypisch geslacht

groenbruine jonge twijgen zijn dicht behaard; later worden ze licht bruingrijs. De oudere takken en stammen schilferen af, een eigenschap die voorkomt bij meer familieleden (*Dipelta*, *Heptacodium*).

Net als alle leden van de *Caprifoliaceae* heeft ook *Kolkwitzia* steeds tegenover elkaar staande bladeren. De bladeren zijn eirond en dof mid-dengroen tot donkergroen van kleur.

De bloemen verschijnen in mei en juni in pluimen, die aan de uiteinden van korte zijtakjes verschijnen. Hierdoor lijkt de gehele tak vol met bloemen te staan. Doordat de takken vaak iets overhangen, geeft dit een mooi effect, bijna als een waterval van bloemen. De afzonderlijke bloemen zijn klokvormig, lichtroze aan de buitenkant en hebben oranjegele vlekken aan de binnenzijde. De bloemsteeltjes zijn opvallend zilverachtig behaard. Deze beharing blijft ook aanwezig als de bloemen uitgebloeid zijn en de vruchten worden gevormd. De extra sierwaarde van de zilverachtig behaarde vruchtjes wordt helaas te vaak onderschat.

Verwisseling

Er zijn niet veel cultivars van *Kolkwitzia amabilis*, en dan lijken ze ook nog eens behoorlijk op de soort. De bekendste twee zijn 'Pink Cloud' en 'Rosea'. Deze verschillen niet veel van elkaar, wat tot gevolg heeft dat ze in de praktijk nogal eens verwisseld worden. 'Pink Cloud' is een rijkbloeiende cultivar, die in 1946 in het Morton Arboretum in het Amerikaanse Lisle, net buiten Chicago, werd gevonden. De bloemen zijn donkerder roze dan bij de soort *K. amabilis*. 'Pink Cloud' is dan ook aan te bevelen boven de soort. 'Rosea' lijkt sterk op 'Pink Cloud', maar de bloemen zijn meer rozerood van kleur. 'Rosea' werd rond 1960 door de Koninklijke Kwekerij Moerheim te Dedemsvaart geïntroduceerd. Helaas is het kleurverschil tussen 'Pink Cloud' en 'Rosea' klein, wat verwisseling in de hand werkt.

'Pink Cloud' is commercieel de sterkste naam. Dit heeft ertoe geleid dat er behoorlijk veel exemplaren van de 'gewone' *K. amabilis* op de markt zijn gekomen onder de naam 'Pink Cloud'. De bloemkleur van 'Pink Cloud' (en 'Rosea') is duidelijk donkerder dan het zachtroze van de soort *K. amabilis*.

Geelbladig

Een cultivar die niet met andere verwisseld kan worden, is de geelbladige 'Maradco'. Deze groeit, vanwege het gele blad, iets minder sterk dan de groenbladige *Kolkwitzia*, maar vormt nog steeds een struik van 2 m of hoger. Het blad van 'Maradco' loopt in het voorjaar geel uit. Later in het seizoen zal het groengeel worden. Vooral in het voorjaar is het blad wel wat gevoelig voor zonnebrand. Een plaats in de halfschaduw zal dit grotendeels kunnen voorkomen. De lichtroze bloei is hetzelfde als bij de soort. Als de plant bloeit, is het blad al bezig met de overgang van heldergeel naar groengeel. Hierdoor steken de bloemen mooi af tegen het blad.

'Maradco' is ontstaan als mutant in 'Pink Cloud'. De plant werd op Plantarium 1995 met een zilveren medaille bekroond en enkele jaren later in de handel gebracht.

Noord-Europa

Een belangrijke positieve eigenschap van *K. amabilis* is dat de plant bijzonder winterhard is. Daardoor is de plant bijzonder populair in Noord-Europa. De plant kan worden toegepast tot in Midden-Zweden en langs de Scandinavische kust tot in Noord-Noorwegen en Noord-Zweden. Samen met *Syringa* en *Philadelphus* is *Kolkwitzia* daar een graag geziene bloemheester. Dit had tot gevolg dat er in Noord-Europa ook geselecteerd is in *Kolkwitzia*.

Kolkwitzia amabilis 'Rosea'

Kolkwitzia amabilis

Kolkwitzia amabilis 'Kellokas'

Een belangrijke positieve eigenschap van *K. amabilis* is dat de plant bijzonder winterhard is

Een methode die met name in Denemarken en Finland veel werd gebruikt, was het verzamelen van planten van een bepaalde soort uit zoveel

mogelijk verschillende bronnen. Deze werden opgeplant en beoordeeld aan de hand van een aantal criteria. Vervolgens werd de beste kloon

geselecteerd en voorzien van een cultivarnaam, waarna vermeerderingsmateriaal onder kwekers werd verspreid. In Denemarken werd op deze wijze door het – inmiddels opgeheven – proefstation *Planteopformeringsstationen* de cultivar 'Syvdal' geïntroduceerd. Deze cultivar blijft met een maximumhoogte van circa 2,25 m iets lager dan de typische *K. amabilis* en bloeit licht rozerood. Hoewel de plant al voor 1998 in Denemarken werd geïntroduceerd en in Denemarken gewoon bij kwekers en tuincentra te koop is, is 'Syvdal' in Nederland waarschijnlijk niet in cultuur. Min of meer hetzelfde geldt voor de Finse cultivar 'Kellokas'. Deze werd, eveneens voor de eeuwwisseling, geselecteerd door het Mustila Arboretum in Elimäki, ruim 100 km ten noordoosten van Helsinki. Deze kloon werd al langer in Finland gekweekt en had zich in de praktijk bewezen. Ook hier kreeg de plant een cultivarnaam en werd het materiaal onder kwekers verspreid. Inmiddels wordt deze cultivar in alle Scandinavische landen gekweekt. 'Kellokas' blijft met een maximumhoogte van een kleine 2 m beduidend lager. De bloei is lichtroze.

Toepassing

De bloei van *Kolkwitzia* is de belangrijkste sierwaarde, gevolgd door de opvallende vruchtjes, die de sierwaarde zeker verlengen. Uitgezonderd de geelbladige 'Maradco', is de plant vrij onopvallend als hij niet bloeit. Dit hoeft overigens niet per se een nadeel te zijn. Als bloemheester kan *Kolkwitzia* uitstekend in de openbare ruimte worden toegepast. Met name in groenstroken en langs wegen is het een opvallende plant als hij bloeit, maar geen storende plant als hij niet bloeit. Pas de plant toe als hogere vakbeplanting of in kleine groepen met bodembedekkers. Ook in grotere particuliere tuinen en in parken kan het zeker een blikvanger zijn.

Kolkwitzia is bodemvaag en zal dus op alle grondsoorten groeien. Wel moet de grond voldoende gedraineerd zijn, want de plant houdt niet van langdurig stilstaand water rond de wortels. Wel kan *Kolkwitzia* enige droogte weerstaan. De plant groeit en bloeit het beste op een zonnige standplaats. En mocht de plant toch te groot worden, dan verdraagt *Kolkwitzia* ook nog eens zware snoei.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!